

РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

ПОСТИЖЕНИЯ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

18.06.2015 г.
К.к. Златни пясъци

ДИНАМИЧНО РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

Политики насочени към:

Намаляване на
бедността и
насърчаване на
социалното
включване

Деинституционализация

Развитие на
дългосрочна
грижа

НАРАСТВА ЗНАЧЕНИЕТО И ТЪРСЕНЕТО НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

Социално-икономическо развитие – социалните услуги в общността са основен инструмент за социално включване на уязвимите групи и имат превантивна роля по отношение бедността и социалното изключване

Реформа на грижата за децата – развитие на алтернативни форми на грижа и услуги, които да заменят съществуващите специализирани институции за деца

Негативните демографски тенденции - развитието на дългосрочната грижа за възрастните хора и хора с увреждания и превенция на институционализацията

ДЕЙНОСТИ, КОИТО ЩЕ ДОПРИНЕСАТ ЗА РАЗВИТИЕТО НА КАЧЕСТВЕНИ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ И МЕЖДУСЕКТОРНИ УСЛУГИ ЗА СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ :

- ❖ Разработването на **двугодишен План за действие за изпълнение на Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020**
- ❖ Актуализиране на **Плана за действие за изпълнение на Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България”** в резултат на оценка и анализ на постигнатото до момента и планиране на следващия етап
- ❖ Разработване на **План за действие за изпълнението на Национална стратегия за дългосрочна грижа**. От полза ще бъде анализа на състоянието на специализираните институции, който е в процес на подготовката и ще подкрепи реформата в сферата на деинституционализация на грижата за хората с увреждания и възрастните хора

• **Подобряване на нормативната рамка**

ПОДКРЕПА ЧРЕЗ СОЦИАЛНИ УСЛУГИ НА НАЙ-УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ –
ВЪЗРАСТНИ, САМОТНИ ХОРА, ХОРА С УВРЕЖДАНИЯ, ДЕЦА В РИСК,
ЕТНИЧЕСКИТЕ ОБЩНОСТИ И ДР.

Същност на
социалните
услуги

Дейности,
които
подпомагат и
разширяват
възможностите
на лицата да
водят
самостоятелен
начин на живот

Основават се
на социална
работа и са
насочени към
подкрепа за
осъществяване
на ежедневни
дейности и
социално
включване

Предоставят
се съобразно
желанието и
личния избор
на лицата

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА

Консултативни социални услуги - дневен център, център за социална рехабилитация и интеграция, център за обществена подкрепа, център за работа с деца на улицата, социален учебно-професионален център;

Социални услуги от резидентен тип - кризисен център, център за настаняване от семеен тип, център за временно настаняване, преходно жилище, защитено жилище, наблюдавано жилище, приют;

Социални услуги, предоставяни в домашна среда – личен асистент, социален асистент, домашен помощник, домашен социален патронаж;

Други специализирани - обществени трапезарии, кризисен център, звено „Майка и бебе”, приемна грижа.

ИНТЕГРИРАНИ МЕЖДУСЕКТОРНИ УСЛУГИ

Комплексно обхващане на потребностите
на различните уязвими групи

Прилагането на индивидуален подход

Възможност за междусекторно
финансиране

ПРАВНА РАМКА – ВЪЗМОЖНОСТИ

- ❑ Редът и условията за **разкриване, предоставяне и ползване** на социални услуги са регламентирани в Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане
- ❑ От 2003 г. социалните услуги са **децентрализирани**, като кметът на общината управлява социалните услуги на територията на съответната община, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности
- ❑ Кметът на общината може да **възложи управлението на социалните услуги**, които са делегирани от държавата дейности и местни дейности, на частни доставчици чрез конкурс или по договаряне при единствен кандидат, като осъществява контрол върху тях. Основно изискване е частните доставчици да бъдат вписани в регистър към Агенцията за социално подпомагане, като при предоставяне на социални услуги за деца до 18 години се изисква лиценз от Държавната агенция за закрила на детето
- ❑ От 2010 г. е въведено стратегическо планиране на социалните услуги на общинско и областно ниво - **на базата на анализ на потребностите от социални услуги**

СТИМУЛИРАНЕ РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ

- Широкият кръг на възможните доставчици на социални услуги (общини; български физически лица, регистрирани по Търговския закон, и юридически лица, както и физически лица, извършващи търговска дейност, и юридически лица, възникнали съгласно законодателството на друга държава-членка на Европейския съюз, или на друга държава от Европейското икономическо пространство) **ДАВА** възможност да се насърчи социалното предприемачество

Разработени са промени в Закона за социално подпомагане, свързани с:

- **облекчаване на административната и регулаторна тежест при регистрацията и лицензирането** на частни доставчици за предоставяне на социални услуги
- събирането на **таксите**, заплащани от лицата, ползващи социални услуги, финансирани от държавния бюджет
- подобряване на достъпността на социалните услуги, прилагането на индивидуален подход и **гарантиране на правата на потребителите**

Стратегическо планиране на социалните услуги на областно и общинско ниво за **следващия петгодишен период - Водещи акценти:**

- Осигуряване на равен достъп
- Ускоряване процеса на деинституционализация
- *Продължаване на процеса при децата*
- *Ускоряване на процеса при възрастните хора и хората с увреждания*
- Превенцията – основен подход за осигуряване на подкрепа
- Предоставянето на качествени социални услуги в общността
- Развитие на иновативни модели на услуги и междусекторен подход

РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

В рамките на регионалното планиране на социалните услуги и с подкрепа на държавата, общините и европейските структурни фондове (2007-2013 г.) за **последните пет години** са постигнати съществени резултати:

Към **м. април 2015 г.** социалните услуги в общността са **889** (с капацитет **19 622 места**).

За сравнение **през 2010 г.** социалните услуги в общността са 542 (с капацитет 13 409 места).

СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ДОМАШНА СРЕДА

- През 2014 г. чрез социалните услуги „личен асистент“, „социален асистент“ и „домашен помощник“, предоставяни по Националната програма „Асистенти за хора с увреждания“ и проекти, реализирани по схемите „Алтернативи“ и Помощ в дома“ по ОП РЧР 2007-2013 г. са подкрепени:
- 2 639 хора с увреждания, за които са полагали грижи 2 639 лични асистенти по Националната програма „Асистенти за хора с увреждания“. Към м. април 2015 г. броят на лицата с увреждания, потребители по Програмата достига 2 779
- 13 115 хора с увреждания, в т.ч. 2 031 деца от 12 416 лични асистенти по проект „Подкрепа за достоен живот“ по схемата „Алтернативи“
- 11 567 лица с трайни увреждания с ограничения или невъзможност за самообслужване и възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване по схемата „Помощ в дома“, като за тази цел са били наети 6 455 безработни лица. Създадени са 152 звена и 15 центъра за услуги в домашна среда. Подкрепа в домашна среда са получили
- Към м. април 2015 г. броят на лицата с увреждания, потребители по Програмата достига 2 779.

Все по-нарастваща потребност и значимост на този тип услуги

ФИНАНСИРАНЕ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

От държавния бюджет
като държавно
делегирани дейности
чрез бюджетите на
общините

От
Общинските
бюджети като
местни
дейности

От частни
доставчици със
собствени
приходоизточници
и в рамките на
различни проекти
по национални и
международни
програми.

ЕФЕКТИВНОСТ НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

- От началото на 2015 г. са в сила промени, с които е въведен разграничителен критерий при настаняване на потребителите с различни потребности в социалните услуги в общността /център за настаняване от семеен тип, дневен център и защитено жилище/.

- Прилагане на диференциран подход при определяне на стандартите за финансиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД РАЗВИТИЕТО НА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

Условия на:

- увеличаващо се търсене на социални услуги
- ограниченост на ресурсите

- Повишаване на качеството на услугите
- Осигуряване на устойчивост на услугите

Цели:

- Предоставяне на висококачествени услуги, съобразно индивидуалните потребности и желанието на потребителите
- Участие на потребителите при насочването и ползването на услугите и гарантиране правото на избор
- Предоставяне на комплексна грижа за децата и семейството, с оглед правата и най-добрия интерес на децата.
- Развитие на междусектрони услуги за социално включване, в т.ч. интегрирани здравно-социални услуги;

КЛЮЧОВИ ПРИОРИТЕТИ

Разработване на
специален **Закон**
за **социалните**
услуги

- подобряване на:
1. Качеството
  2. Планирането
  3. Достъпността
  4. Механизмите за финансиране
  5. Ефективността на услугите
  6. Мониторинг и контрол

Развитие на интегрирани
услуги

Правното регламентиране на интегрираните услуги

Подготовката на специалистите в системата на услугите

Разработване на механизми за финансиране на интегрирани услуги и др.

НОВАТА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ” 2014-2020 Г.

- Предоставянето на интегрирани услуги за ранно детско развитие (социален, здравен и образователен елемент)
  - Разширяване на мрежата от социалните услуги в общността, както и развитие на междусекторни услуги за социално включване
  - Развитието на подкрепящи услуги в общността, които предоставят психологическа и консултативна подкрепа на семействата в процеса на отглеждане на децата
  - Мерки, насочени към семействата с деца и съвместяване на професионалния и личен живот
  - Мерки за деинституционализация на деца и възрастни
  - Мерки за заетост
- Предоставяне на услуги за социално включване и здравеопазване за хора с увреждания над 18 г., както и за лицата над 65 г., които са в невъзможност за самообслужване
  - Услуги в домашна среда и в общността за хората с увреждания и за лица, зависими от грижи
  - Подкрепа за развитие на социалната икономика
  - Апробиране на нови подходи за надграждане на постигнатото
  - Предоставяне на иновативни и междусекторни услуги, насърчаващи взаимодействието между социалните и здравните услуги

СТАРТИРАНЕ НА СХЕМИ ПО ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ” 2014-2020 Г.

□ ОДОБРЕНИ ДВЕ НАДГРАЖДАЩИ ОПЕРАЦИИ – „НОВИ АЛТЕРНАТИВИ” И „НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ”

□ „НОВИ АЛТЕРНАТИВИ” – ПОДОБРЯВАНЕ НА ДОСТЪПА ДО ЗДРАВНИ ГРИЖИ ЧРЕЗ ИНТЕГРИРАНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ В ДОМАШНА СРЕДА

- **12 000** ДЕЦА И ЛИЦА С УВРЕЖДАНЯ И САМОТНО ЖИВЕЕЩИ ВЪЗРАСТНИ ХОРА

□ „НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ” – УЛЕСНЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ЗДРАВНИ УСЛУГИ И КЪМ РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩНОСТТА ЗА СОЦИАЛНОТО ВКЛЮЧВАНЕ НА ХОРАТА С УВРЕЖДАНЯ, КАКТО И ЗА УЛЕСНЯВАНЕ ДОСТЪПА ИМ ДО ЗАЕТОСТ.

- **16 000** ЛИЦА С УВРЕЖДАНЯ И ЛИЦА НАД 65 Г. В НЕВЪЗМОЖНОСТ ЗА САМООБСЛУЖВАНЕ

